

Otázka: Moc zákonodárna

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): Tereza J.

Předmětem zákonodárny moci je přijímání, změny a rušení normativních právních aktů

upravena ve čl. 2 zákl. ustanovení

moc zák. je uvedena ve 2. hlavě Ústavy ČR

= způsob projednávání a přijímání zákonů prostřednictvím:

Parlament ČR - orgán zákonodárny moci

- dvě komory:

a) **Poslanecká sněmovna** (200 poslanců) – dolní komora

b) **Senát** (81 senátorů) – horní komora

a) Poslanecká sněmovna (PS)

- poslanci voleni na dobu 4 let
- volby tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného, přímého volebního práva **systemem poměrného zastoupení**, tj. voliči odevzdávají své hlasy pro politické strany účastnící se voleb, a nikoliv pro jednotlivé kandidáty
- Poměrem získaných hlasů mezi jednotlivými stranami se určuje počet zvolených kandidátů z kandidátních listin politických stran
- pro vstup pol. strany do PS je třeba 5% hlasů v tom daném obvodu
- každý občan může volit na zákl. volebního průkazu. lze volit v jakémkoliv volebním obvodu (mimo trvalé bydliště, ale tam již ne)
- (poměrné zastoupení - volíme celou pol. str., lze dát 2 preferenční hlasy)
- **aktivní volební právo = právo volit** do PS má každý občan ČR, který v den voleb dosáhl 18 let
- **pasivní volební právo = právo být zvolen** do PS má každý občan ČR, který v den voleb dosáhl věku 21 let
- Zvolený poslanec skládá slib - odmítnutí slibu nebo složením s výhradou mandát poslance zaniká.
- Poslanecká sněmovna může být prezidentem ČR rozpuštěna, jestli-že:
- nevyslovila důvěru nově jmenované vládě, jejíž předseda byl prezidentem republiky jmenován na návrh předsedy Poslanecké sněmovny,
- zasedání Poslanecké sněmovny bylo přerušeno po dobu delší, než je přípustné,
- neusnese do tří měsíců o vládním návrhu zákona, s jehož projednáním spojila vláda otázku důvěry,
- projednávají zákony (diskutují o nich) a schvalují či neschvalují

b) Senát (lidově „rada starších“)

- 81 senátorů, volených na 6 let
- volby se konají každé 2 roky (obměna 1/3 senátorů) – 27 senátorů
- tajné hlasování na základě všeobecného, rovného, přímého vol. práva

Volební systém: **většinový** (zvolen je jediný kandidát, který ve volebním obvodu získal nejvíce hlasů) – „vítěz bere vše!“

1. **kolo** – ke zvolení nadpoloviční většina odevzdaných platných hlasů, v případě, že žádný kandidát nezískal počet hlasů potřebný ke zvolení nastává:
2. **kolo** – (6. den po ukončení hlasování v 1. kole) kandidují pouze dva kandidáti s největším počtem hlasů (v případě rovnosti hlasů, postupují všichni) – vítěz ten, kdo získal nejvíce platných hlasů (v případě rovnosti rozhoduje los)

- **aktivní volební právo** – každý občan, který dosáhl věku 18 let
- **pasivní volební právo** – každý občan, který dosáhl věku 40 let
- Zvolený senátor musí složit slib (platí to, co u poslanců).
- Senát nemůže být rozpuštěn.
- **Důležité opatření Senátu** – možnost na návrh vlády přijmout zákonné opatření (pouze je-li PS rozpuštěna a je nutné přijmout zákon ve věci, která nesnese odkladu) – Toto zákonné opatření musí být PS schváleno na první schůzi, jinak pozbývá platnosti.

POZOR!!!

1. Schůze přístupné veřejnosti

(vyloučení veřejnosti jen např. při projednávání státního tajemství)

2. Osobní výkon mandátu poslance a senátora

- není možné zastoupení
- nejsou vázáni žádným příkazem
- nemusí respektovat stranickou disciplínu
- nemusí hlasovat dle doporučení orgánu strany, za kterou byli zvoleni nebo které jsou členy
- vznik - zvolení a složení slibu
- zánik - skončení vol. období, smrtí, vzdání se mandátu

3. **Interpelace** - právo poslance klást otázky, na které je člen vlády (ministr) povinen do 30 dnů od podání interpelace odpovědět

imunita (platí pro poslance i senátory) - 2 formy imunity:

1. imunita vztahující se na projevy a hlasování v Parlamentu - nelze stíhat (za to co v souvislosti s pracovní činností řekl)
2. obecná procesní exempce - nelze trestně stíhat, pokud k tomu nedá souhlas ta komora, jejíž jsou členy, odepře-li souhlas - stíhání navždy vyloučeno

Legislativní iniciativa

- hlavní úkol Parlamentu: **projednávání a přijímání zákonů**

- k podávání návrhů zákonů (legislativní iniciativa) jsou oprávněni:

jednotliví poslanci

skupiny poslanců

Senát

vláda

zastupitelstvo vyššího územního samosprávného celku

(chce-li někdo podat návrh zákona nebo jeho novely, může tak učinit jen prostřednictvím výše uvedených subjektů, občan se obvykle obrací na „svého“ poslance)

LEGISLATIVNÍ PROCES

1. Návrh zákona (dále jen „návrh“) se podává PS
2. PS návrh předloží vládě (ta má právo vyjádřit se ke všem návrhům)
  - Pokud PS návrh schválí, postoupí jej Senátu (*prvá, druhá, třetí čtení*)

1. Senát návrh buď schválí,

nebo zamítne,

nebo vyjádří vůli se jím nezabývat

1. Zamítne-li Senát návrh, vrátí jej PS s pozměňovacími návrhy
2. PS o návrhu zamítnutém Senátem hlasuje znovu,
návrh je přijat, jestliže jej schválí **nadpoloviční většina všech zvolených poslanců**

- Prezident má právo vrátit přijatý zákon do 15 dnů ode dne, kdy mu byl postoupen (toto právo nepřísluší u ústavních zákonů) = **prezidentovo veto**
- Přijatý návrh je předložen prezidentu republiky
- O vráceném zákoně hlasuje PS znovu, **zákon je přijat, je-li schválen bez pozměňovacích návrhů nadpoloviční většinou všech zvolených poslanců**

Přijaté zákony podepisuje:

předseda PS

prezident republiky

předseda vlády

K platnosti zákona je potřeba jeho vyhlášení ve Sbírce zákonů ČR (viz platnost a účinnost PN)

HLASOVÁNÍ V PARLAMENTU - o návrzích zákonů se hlasuje v obou komorách (PS+S)

Ústava zná 4 způsoby usnášení, a to:

1. **prostá většina** = k přijetí běžného zákona je nutný souhlas nadpoloviční většiny přítomných členů za přítomnosti alespoň 1/3 členů komory (čl. 39 odst. 1 a 2)
2. **kvalifikovaná většina** = k přijetí ústavního zákona (+ mezinárodní smlouvy) je nutný souhlas **3/5 většiny všech přítomných senátorů** a **3/5 všech zvolených poslanců** (čl. 10)
3. **k vyhlášení válečného stavu a k souhlasu s pobytem cizích vojsk na území ČR** je nutný souhlas nadpoloviční většiny všech poslanců a nadpoloviční většiny všech senátorů (čl. 39 odst. 3) + čl. 58 odst. 2 + čl. 47 odst. 1
4. **při volbě prezidenta** ve 3. kole

POUZE Parlament může rozhodnout např. o:

- vyhlášení válečného stavu (je-li ČR napadena nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o jedné společné obraně proti napadení – k přijetí usnesení se vyžaduje nadpoloviční většina všech zvolených poslanců a senátorů)
- vyslání ozbrojených sil mimo území ČR

Rozdíly mezi komorami Parlamentu:

- komory nejsou rovnoprávné a mají též rozdílné postavení.

- rozdíly se projevují:

1. v různosti volebního období
2. v různosti volebního systému užitého při volbách
3. v rozdílných pravomocích a kompetencích (např. vláda je odpovědná PS, Senát má

právo dát souhlas s návrhy prezidenta na soudce ÚS a podávat žalobu na prezidenta ÚS,...)

4. v rozpustitelnosti
5. v hranici pasivního volebního práva
6. v počtu členů